

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Hungaria Fida Austriæ

Fonovich, János

Tyrnaviæ, 1743

Poema

[urn:nbn:at:at-ubi:2-519](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:at:at-ubi:2-519)

P O Ë M A.

§. I.

*Europa longò bellò pressa pacem à Jove
flagitat, quam etiam, iusto in Pelei cum
Thetide nuptiis Deos inter Deúsque fœdere,
impetrat. Vide sensum hujus in argu-
mento.*

PEstora fida cano, magnis tentata periclis,
Hunniadûm, cupienda datæ, metuenda
dolosa

Dextra, docta pati cædes, & tradere lethum,
Per ferrum, & flammam socium comitata Gradi-
Austriaco quæ sola fidem servare Penati, (vum:
Et famulas in bella manus, ignésque, necésque
Tradere noverunt; dum ferreus undiq; torrens
Austriacos populatus agros loca polluit undís
Sanguineis, turres etiam cum mænibus hausit.
Tu mihi Calliope faciles in barbita nervos
Effice; vósque, quibus sanctissima fœdera curæ,
Et dignum Divis facinus spectâstis ab alto,
Dicite; quis tanti belli, quis fœderis author,
Et

Et quibus auxiliis, aut quo res ordine gestæ?
Et date facta Virum meritis celebrare Camænis.

Cum dena, & septem faceret sol sæcula cursu,
Inque quater decimum se circumvolveret orbem,
Nec non sanguineis, per plurima secla, procellis
Ferreæ tempestas Europæ terruit agros,
Inque altas Mavors misit sua fulmina turres,
Atque cadavereis instruxit pontibus amnes;
Pro Natis Europa suis parat ire, rogando
Iratum flexura Jovem, tunc jura ferentem
Romanis. Famuli celeres junxere jugales:
Cornipedum rigidis hic subjicit ora metallis,
Iste parat rutilo distinctas axe quadrigas.
Stant famulæ, Dominæque suæ nil tale petentis
Consueto cupiunt ornatu comere vultus;
Pars calamistra tenet, sparsos flexura capillos;
Pars gemmas dextræ, pars fulva monilia collo
Præbet; dant aliæ rosea cum veste tiaram.
Ipsa sed Iliadum ritus imitata dolentum
Non cultum patitur, nec odoro rore capillos
Tingit, nec scandit currus Æthone superbos.
Ast inculta sedet cognato innixa juvenco,
Qualiter è terris fuerat Jove rapta paternis.
Saucia colla tegunt, oculo fluitante, capilli,
Tincta cruore chlamys, caput est redimita cupress.
Obscurò vultum velata peplò, manibusque (sò,
Funereas gestans tædas. Sic fertur in urbem,
Pérque vias celsas Capitolii culmina scandit.
Jupiter ex alta prospectat sede Quirini
Subjectos visurus agros; cum celsa petentem
Con-

Conspicit Europam, sibi jam vultûque habitûque
Dissimilem. Accessit, stitit altiùs ire volentem
Obvius ipse prior, placidòque hæc ore profatus;
Chara Deûm Soboles, thalamis dignissima nostris!
Dicito, quæ sit causa viæ, quæ causa doloris.
Quis squallor corpus fædat? quæ nubila vultum
Velant? quis toto est diffusus in ore cometes?
Tela trifulcra manûs testor, Fratremq; profundum,
Quique regit trina spumantes cuspide campos,
Te tristem non esse sinam, terramque, Polumque
In tua vota dabo. Cupis ignes, fulmina, ferrum,
Contra hostes verti? faciam: pro te mihi dulce
Sydeream liquisse Domum, si linquere poscis.

Tunc Europa suum vultu confessa dolorem
Talia verba Jovi submisso poplite reddit:
Inclyte cælorum Rector mihi nota potentis
Dextera, notus amor nostris succurrere rebus
Promptus. In hostiles non posco tela phalanges,
Non arcem Superûm, non partos Marte trium-
Sed precor, infausti tandem claudantur Jäni (phos.
Templa, diu nostris referata malis, liceátque
Pacificos oleæ rursus spectare virores
Post tot sanguineos imbres, tot belle, furores
In nostrum vibrata caput. Periit decor omnis
Imperii: vel enim fumant tot mœnia Regum,
Vel populis viduata gemunt, spectántque ruinam,
Vel campis æquata jacent, præbéntque laborem
Invisum bobus: sordent commixta cruore
Funera: turbantur sparsi sinè corpore manes.
Semirutæ turres, desertaque Templa fatiscunt,

Ter-

Terræque sanguineò tabò stupefacta, virûmque
Tecta cadaveribus, tribulos, sentesque ministrat.
Nam quibus ante Ceres stetit alma locis, modò
Marta ferratas seges altum tollit aristas. (cunctis
Sive ubi pampineas Bacchus, seu Flora venustas
Legit opes, viduæ matres nunc sparsa suorum
Ossa marita legunt. Hæc nostri causa doloris.
Tu Pater Omnipotens raptæ miserere Sororis,
Et solare datâ, quam supplex posco, quiete.

Jupiter ista refert: ultro me Diva volentem
In tua vota trahis. Memorem decet esse dolentis,
Me duce quæ patrios liquisti rapta Penates
Creteis appulsa plagis; in vota benignum
Experiêre Jovem, te pax optata manebit.
Dixit: & extemplo Maja Genitum per alacres
Auras ire jubet, totisque accêrere terris
Numina, Romanis sistenda jugis. Facit ille,
Et volat alatis obstantia nubila remis
Scindendo, Magnique Jovis mandata ferendo.
Numina quæque vocat, jubet ire Deósq; Deásq;
Et Nymphas Rhodani cunctantes evocat antris,
Grandævumque suis regnis inclamat Iberum,
Cùmque Istro Tamesim madidis accersit ab oris.
Nec mora; promptâ ruunt, quò se Cyllenius ales
Excierat, cupidi, quæ res agitanda, sciendi.
Ut primùm ante Jovem steterant, confidere jussi
Conticuere omnes, mandata futura timentes,
Et Majestatem vultusque, locique verentes.
Tum Pater assurgit Divûm, vocémq; tremendam
(Pondera voci oculi radiantes igne dederunt)

Pro-

Promit, ad attonitos cum Majestate locutus:
Degeneres Divûm Nati, cupidique cruoris!
Quæ pectus tigrides, quive infedere leones
Fibras, ut contra vetitum certare furore
Cognato placeat, nostramque ferocibus armis
Vexare Europam? Nil vos reverentia nostri
Tangit? non terrent repetiti nube fragores?
Non movet irato vindex de sydere flamma
In Phaëtonteum vibrata caput? nihil urgent
Flammivomæ fauces, jactæ super ossa Typhæi?
Ergo iterum vinclis, pubes Saturnia, ruptis,
Territa centenô pulsabit sydera saxô?
Ergo iterum Ætneos cogam sudare caminos
In mea tela? pudet! toties piget esse ferocem!
Ponite bella Dii, concordés jungite dextras,
Optatôque meis subscribite fœdere votis.
Aptius adveniet tempus, quo tristitia Martis
Signa sequi, quo missa neci dare tela licebit.
Jupiter ista. Dii Cyclopia tela timentes
Acclamare parant dictis, & pangere fœdus.
At sua jura thori, spretosque Hymenæus amores
Questus, verba Jovi non exspectata reponit:
Magne Pater! quonam usque meis illudere per-
Juribus, & fociis mortalia corda vetabis (ges
Ignibus accendi, cunctos dum solus amores
In tua vota trahis? Quid enim Junonia strata,
Quid Danaës memorem? Thetidis quoque po-
fcis amores.

Non satis esse putas, quod te formosus Orion,
Cum Polluce suo Castor, septemque Triones
Phæ-

Phœbeo pingant aurō, nostros ut amores
Invideas? nondum satis igne, & fulmine læsum
Perdideras mortale genus, quod rursus iniquis
Artibus extinctum cupias, thalamisq; repugnes?
Per castas juro tædas, præsentia testans
Numina, nulla mihi tecum concordia, terris
Nulla futura quies, thalami nisi pristina reddas
Jura, finâsque iterum tædas ardere maritas.
Jupiter, ut justo prolatas ore querelas
Audiit, ire jubet pharetrati spicula Nati
Corda ferire hominum. Tendit sua tela Cupido
Atque duos uno, sinè vulnere, fauciat ictu
Cum Peleo Thetidem. Casto mox ardet utrumq;
Pectus amore, oculis ludunt, & colla lacertis
Innectunt: Hymenæus adest, stat pronuba Juno,
Et subito tædis jungunt genitalibus ambos.
Cætera turba Deum firmo connubia sancit
Fœdere; Flora suis ornat thalamos opibus, dant
Ornatum Charites, doctos fert Phœbus amores:
Plectra sonant Orphæi: fausto simul omine cuncti
Clamant: auspicium felix! pia vincla coronet
Longa fides! Ferte Europæ nova Numina regnis,
Et numeret vestros ætas ventura Nepotes.
Jam dapibus celebrare diem, jam læta fovere
Nectare corda decet: Totis laxentur habenis
Gaudia luce nova, quæ sancto fœdere junxit,
Et post bella, neces concordia Numina vidit.

§. II.

*Eris Dea discordiæ molestè ferens initam
 Dearum concordiam, eam projectò in me-
 dium Pomò aureò cum inscriptione: detur
 pulcherrimæ, turbat. Cum enim illud sibi
 deberi singulæ existimant; judiciò Paridis
 sola Venus cum aliarum indignatione retu-
 lit. Vide & hujus significationem in
 argumento.*

INtereà (scelus est) Eris indignata Dearum
 Concordes animos, solitis incendere bellis
 Regna parat, sociòque Deas comittere ferrò.
 Ringitur, & totam revocans in corda Megæram
 Tartareum scrutatur iter, stygiòque furore
 Antra latrata petit, cæpti latura furoris
 Inde manum sociam. Sonat ignea Regia Ditis
 Adventum testata Eridis: tremit urna Charontis.
 Illa furens conjuratos in crimina manes
 Conclamat. Lætæ veniunt examine magno
 Eumenidum furiosa Trias, Trias ultimæ vitæ
 Fila trahens, & dira Fames, Morbúsque; Timórque
 Pallidus, & rabidis Audacia turgida venis.
 Ignea mox rabidis completur curia Diris:
 Tota palus Erebi, non sueta tacere, silere
 Jussa fuit, fletumque premit. Compescuit ipse
 Tænariæ custos Aulæ tria guttura. Demum
 Concilio medio stat Eris, pressòque furori,
 Taliter orsa loqui, totas laxavit habenas:
 Quæ pietas, sociæ! cognatos corde furores

Tollit? quò rabies antiqua perit? quid inane
 Dirarum gerimus ferro sinè vindice nomen?
 Quid scelerum ultrices tædæ, quid verbera pro-
 sunt?

Heu mites nimiùm manes, lenémque furorem!
 Ergo tranquillam populos producere vitam,
 Felicésque dies patiemur fulgere terris?
 En junxit pax firma Deas, concordia plaudit,
 Cum virtute fides toto dominatur in orbe,
 Perpetuósque canit stygia de gente triumphos.
 Proh pudor! explodunt nostras sinè viribus iras,
 Et pigeat tamen ultrices extendere dextras?
 Tandem, quid furias deceat, perpendite, robur
 Induite antiquum, trepidásque ciete procellas:
 Sumant arma manus, regno pax exulet omni.

Hæc ubi fata fuit, totus commugiit orcus
 Indicens bellum superis, furor undique stridet.
 Jámque suum comat angue Megæra caput; parat
 Tisiphone furiosa faces, totasq; furentem (atras
 In venas animam fundit: profundere jam jam
 Alesto rabidum colubrino crine venenum.
 Ast fatalè colum prendens Atropos, jubet iras
 Tantisper sub corde premi, dum talia fatur:
 Arma Deos contra fas non est tendere, verùm
 Si turbare libet pacem, mihi tutius armis
 Est medium, in socias quo cogam Numina lites,
 Austriaci Caroli fatalia stamina rumpens
 Excutiam manibus Pomum, quod quæque Dea-
 Esse suum cupiens, socias ardebit in iras, (rum
 Et fœdus rumpet. Magnas, mihi credite, turbas
 Iste

Iste feret casus, longorum causa malorum.
Dixit: & acclamat dictis crudele nocentum
Concilium. Stygiis Eris, Atropos evolat antris,
Et petit Austriacæ Regalia Pergama terræ,
Per cæcos aditus Augusta Palatia scandens,
Unde orbi pia jura dabat, legesque ferebat
Carolus, inque throno cum majestate sedebat,
Ignarus fati, quod jam jam dira parabat
Atropos, & dextram, stamen ruptura, tetendit.
(Sistite crudeles fera cæpta Deæ! date longam
Innocuo vitam Carolo, nondum sibi vixit,
Non populo fatis; una salus est iste suorum.)
Nec mora mortiferum rupit Dea barbara filum:
Obrigit subito corpus, stetit ore gelato (orbis
(Quis credat?) terror bellorum, atque Arbiter
Atque supinus humi, quantus fuerat, procumbit,
Magnamque æternas animam dimittit in auras.
Improba Mors! quantam facis uno funere stragem!

Hic finis Caroli factorum, hic finis honorum
Factus erat, jacet oppressus sine robore Cæsar.
Illa manus torpet, quæ sceptræ, & regna regebat,
Cujus se occiduus submisit ad oscula mundus,
Et nunc exiguæ telluris mole tegenda.
Discite mortales vanis diffidere rebus!
Nox erat à medio cursu, tenebræque tegebant
Horrendum facinus, nec enim spectare valebat
Sol crudele nefas: dubiam dant sydera lucem:
Ipsa suos vultus velans caligine terræ
Cynthia noctis amor, testis negat esse nefandi

Criminis. Horrifico solus lugebrè cometes
Crine micans, magnas ferali lumine clades
Portendit. Cunctis dolor ingens ora repressit;
Sola gemit præfaga mali fera noctua, tristi
Carminè bella, neces cantans umbras per amicas.
Prima fuit nox ista mali, nox causa doloris,
Qui subito Europæ partes diffusus in omnes
Nostris pullatum regnis induxit amictum.
Eheu quàm longos peperit nox ista dolores!
Nox lachrymis delenda meis, addenda nefastis
Noctibus, & stygiis sacrandà Diis. Nihil istam
Acceptam reddat, placidi non aura Favoni,
Non croceis Aurora comis, non lumina Phœbes
Illustrent, sit ad æternas damnata tenebras.

Interea concors, convivia, turba Dearum
Prosequitur, longamque putant ignara malorum
Lætitiā pacis. Sed Eris stimulata furore
Abrumpit tristi concordia gaudia lite;
Dum capit exanimi dimissum à Cæsare Pomum
Et jacet in medias, heu noxia munera! Divas
Lemmate fallaci: *capiat pulcherrima donum.*
Hoc peperit lites, hoc rupit vincula pacis.
Eheu quàm tenui pendet concordia filo!
Ut vidère Deæ Pomum, decor allicit omnes:
Quæque suum tacitè dicit: pulcherrima quævis
Esse cupit. Nam Juno auróque ostróque super-
bum

Est induta phrygem, qualem decet esse Tonantis
Consortem thalami, cœlos splendoribus æquat.
Explicat ingenuam frontem, capitisque decorem

Crinibus innectit Pallas, dat nectar ab ore.
Austriacæ veneri toto stant lilia vultu,
Pingunt labra rosæ, geminum duo lumina sydus
Fronte micat, niveô discurret gratia collô.
Difficilis res est, quæ sit pulcherrima, dictu.
Quæque tenet primas formæ se judice, quævis
Aurea deposcit sibi munera, certa, furore
Vincere rivales, ferróque recidere litem.
Quid faciant dubiæ, quando discordia nullum
Invenit finem? longam Jove judice litem
Constituunt finire: jubent edicere, cujus
Præ reliquis mereat formæ præstantia Pomum.
Jupiter invisô metuens offendere Divas
Judiciô, ignorat, quid agat, faveátne Sorori,
Natabúsne suis, nam sunt in amoribus omnes.
Consilium ergo capit dubius, simul esse jubetur
Arbiter Hunniades causæ, dum Jupiter inest:
Difficilem, fateor, petitis me judice litem
Dissolvi. Cui enim vestrûm sinè crimine possunt
Vota favere magis? dubium cui tradere Pomum,
Quin alias lædam? digna est hoc munere quævis,
Attamen una ferat. Litem sententia solvat
Hunniadis, firmum, quidquid decernat, habete:
Hujus judiciô standum, hoc non justior alter.
Omnibus idem animus, judex placet omnibus
unus
Hunniades, quem quæque suis vult reddere votis
Propitium quâ blanditiis, quâ munere digno.
Spondet opes Juno Attalicas: insignia Pallas
Doctrinæ præbet: Venus Austria spondet amo-
res B 3 Per-

Perpetuos, cūmq; his præstanti corpore sponsam,

Quæ toto blandos in vultu gestat amores,
Qualem nulla dies vidit, nec sæcla tulerunt.

Hunniadem, formas oculis, & munera mente
versantem, fixi stimulant in pectore vultus,
Promissæque decor Sponsæ. Nihil ergo moratus
Austriacam Venerem reliquis præstare decore
Corporis exclamat, solamque hoc munere dignam.
Infremuere aliæ, calidusque per ora cucurrit
Sanguis, & iratas vibrant duo lumina tædas.
Res bellum spectat. Sed Jupiter arma repressit,
Conciliūque Deūm solvit; memores jubet ire
Fœderis in patriam, pactamque fovere quietem,
Nec consanguineis posthac concurrere telis.
It comes Hunniadi Pisonia testā petenti
Austria, celsa simul scandunt capitolia Regum
Hungariæ, primumque capit tunc Austria Po-
mum

Ex Hunni manibus: Sponsam simul indicat illi.
Ergo firmatur junctis concordia dextris
Æterno mansura die, quam nulla pericla
Frangent, nec sævum poterit rescindere ferrum.
Fœdere sic icto, Pomōque decora, per urbem
Austria progreditur, Procerum stipata catervis,
Nobiliūque manu. Comitatur clamor euntem,
Et populi plausus, grandique metalla boatu
Lætitiā testata crepant: effunditur omnis
In vicos sexus: gaudent juvenēsque senēsque,
Nec visam mirata Deam sic turba salutat:

Huc

Huc ades, ô sydus terræ! tu gloria nostri
 Regni, delictum populi, pulcherrima Divûm
 Austria! quæ Auroræ vultus, humerósque Dianæ,
 Et solis, splendore, comas, & lumine flammæ
 Vincis. Te Dominam cupimns, te multa salutes
 Reginam tellus, orbis tibi sceptrâ ministrat.
 Audiit illa tacens, fidisque amplexibus Hunnum
 Stringit, & Austriacas felix discedit in oras.

§. III.

*Juno dolore amissi Pomi in furorem ver-
 so, socia Pallade Venerem Austriacam bel-
 lû, licet de sinistro ejus exitu admonita, ag-
 greditur, Pomû privatûra. Sed Jupiter æ-
 quis Austriæ querellis motus, illam novâ prole
 consolatur, & in Hunniadem sperare jubet.*

INtereâ Juno longum sub pectore vulnus
 Servans, insanas animo conceperat iras,
 Et memor amissi Pomi spretique decoris
 Talia mente foveat: Quid ago? patiârne trium-
 phum

Et formæ, & Pomi de me canat Austria? terræ
 Audiat illa decus, Regina Deûm, populique
 Delictum? tumida gradiatur fronte per urbes
 Muneribus ditata meis? diademate cinctam
 Et sceptrô insignem non infimus orbis adoret?
 Ast ego regnorum Præses, Regina Deorum,
 Et soror, & conjux Jovis, Inclyta Saturnine,
 Mavortis Genitrix nunc vulgi fabula fiam?

Hunniades temnat? nostræ Venus Austria formæ
 Agnato fastu illudat? mihi? proh pudor! ergo
 Segnis in arma manus vindictam nescit? in iras
 Langueo? Nate veni Mavors! animò sedet ingens
 Ulcisci probum. Da vires, arma, furores;
 Mens mea bella, neces, ignes, tepidumq; cruorem
 Dextra sitit: vindex per plurima funera curram
 Et per calcatas non uno vulnere mortes.
 Talia dum secum: sociam conclamat in arma
 Pallada. Prompta venit, nam spretæ injuria for-
 mæ

Addit in arma animos: simul utraque judice ferro
 Suscitât Austriadi litem, Pomumque reposcit.
 Pomum dulce nimis! quò non cœlestia cogis
 Pectora, mortali toties jam sanguine tinctum?
 Accumulant vires, Rhodanum Juno excit, &
 Oenum

In litem faciles: Bregalam sibi jungit, & Albim
 Invitos Pallas comites: ruit utraque cæco
 Impete cum fociis, Æneis stipata ruinis
 Murorum. Superi! tot gentes, arma, furores
 Austriadem spectant unam; veluti glomerantur
 In vultus raptoris apes, & spicula figunt,
 Mellea dum quærit malecautus dona Polonus.
 Aut velut à rabidis petitur fera prensâ molossis
 Postquam nulla fugæ patuit via, nulla salutis.
 Qualiter Ichnobates, Dorceus, crudusque Me-
 lampus

In Dominum, licet ignaros, Actæona dentes
 Fixere, ut gessit mendacis cornua cervi.

Au-

Austria, væ miseræ! tantis vicina periclis
Quò fugies, laqueos vix evasura paratos?
E variis etenim diviso robore terris
In te bella Deæ ducunt: invadit Jūno
Vicinas oras, & quos arat Austria campos:
Partem aliam Pallas belli factura theatrum,
Occupat excultos, quos Odera perfluit, agros.

Tunc spumans madidis Ister caput extulit an-
Abstergit lippos oculos, atque erigit aures (tris
Limosas, subitos armorum utrisque fragores
Haustrurus: vastos circum prospectat in agros,
Armatam, Junone videns ductrice, cohortem
Austriacis illabi oris: miratur euntem.
Ilicet humenti tollens sua membra cubili
Surgit: arundinei toto stant vertice crines,
Fundentes binos per cornua cærule fontes.
Plenis barba fluit rivis, atque imbribus ora,
Et corpus reliquum vitreo vestitus amictu
Junoni occurrit, dictisque moratur euntem:
Siste, precor, Juno. Quis te furor abripit isto
Fœdere (testis eram) ferrò violare Penates
Austriacos? mihi crede, hæc res est plena pericli.
Vidi ego sæpe Deas infanti bella movere
Austriadi, quæcunque tamen non iusta tetendit
Arma, dedit meritas pœnas & victa recepit.
Expertam te testarer, si prisca liceret
Vulnera, & antiquum tibi nunc refricare dolorem.
Austriadem si non, focium sed fœderis Hunnum
Formida, doctum ferratos pectore nimbos
Excipere, asuetum sepelire in corpore ferrum

Sanguine quod vacuum vagina tenere recusat.
Noveris ipsa, tuis quondam quid fecerit arvis,
Dum Franco victos tepefecit sanguine campos.
Tu monitis pareto meis. Nec plura locutus.

Contempsit Juno capularia verba monentis,
Obliquè tortos oculos non verba reponit:
Progreditur, cæptumque tenet temeraria callem.
Principiò nullum dant arma dolosa fragorem,
Alta silent litui, dextram res spondet amicam,
Græcorum simulata dolos, qui mænia Trojæ
Capturi, statuunt munus fatale Minervæ.
Sed patuere doli, nam territus arva colonus
Liquit, & Augustam trepidè properavit in urbem
Vociferans: habet hostis agros, armate lacertos,
Sumite tela Viri, patrias defendite turre.
Accelerat cursus Ister, quatit alta Viennæ
Mænia, finitimis, fluitanti murmure, terris
Clamat adesse hostes Junonem, & Pallada: sumi
Arma jubet, pressæ Patriæ latura levamen.
Austria nil subitò, sexum mentita virilem,
Terretur bellò, non ignes, arma pavescit
Fortunæ confisa suæ, virtutèque freta,
Qua tot subjecit servilibus ora lupatis.
Armatos jubet ire viros, & Marte probatos
Hostiles prohibere acies, extinguere belli
Tædas, excidium populis, testisque minantes.
Ablegat Patriam volucrem, sublimè volantem
Et super hostiles turbas data jussa canentem:
Quis furor, ô Divæ! quæ vos mens perfida jus-
sit

In focias pugnare plagas? heu! sistite cœptum
Armorum strepitum, si qua est reverentia sancti
Fœderis, & vindex terret Jovis ignis, & arma
Austriadum, vestro jam jam potanda cruore.
Interea tragicum versans animo Austria casum,
Fœderarupta dolet. Tandem indignata, Tonan-
tem

Invocat, & justas effundit ad Astra querelas:
Sydereæ Rector Patriæ, Regumque potestas,
Qui cælum, terram justis moderaris habenis,
Attamen Austriacis nondum satiate ruinis!
Si qua tibi miserum, si qua est tibi cura tuorum
Justitiæque, meas admitte benigne querellas.
Aspicias ex alto tibi cognita fœdera rumpi,
Méque premi sociis (ô invida dextra! quid au-
des?)

Armis, inde odiis hinc multo milite cingi.
Heu pietas! heu spreta fides! heu vincula pacis!
Nulla meam miserata vicem Dea, tendit amicam
Dextram, quæque meos jam dedignatur amores,
Et castra, exitiô sequitur, Junonia nostrô.
Heu mihi! quæ tantis succurret dextra periclis?
Tu Natæ miserere tuæ, solare jacentem,
Tu mihi præsidium solus, tu vindice cælo
Prosterne hostiles acies, compeisce furorem.

Dum fundit tales imo de pectore voces;
Blanda Papavereis redimitus tempora fertis
Noctis adest Frater tacitis advectus equis, &
Languida fræna regens somnus; Nati comitan-
tur

Morpheus artifices gnarus simulare figuras,
 Somnia, languori sociata oblivio, Patrem.
 Austriadem taciti circumdant, munere functi
 Quisque suo, spargunt altum per membra fop-
 Umbra dein Caroli cælô delabitur altô (rem.
 Præstantis formæ Puerum complexa lacertis,
 Austriadique suæ tali sermone locuta :
 Nata, prius cunctis rebus, dum luce fruebar,
 Chara magis ! Nata adversis exercita fatis !
 Nunc Jovis imperiô rursus tua tecta reviso
 Optatam laturus opem. Sunt bella dolori ?
 Macte animô ! duris virtus exercita fatis
 Crescit, & ingentes pariunt fera bella triumphos.
 Præstolare, brevi venient ea tempora, quando
 Pensabunt Superi lachrymas, longumq; dolorem
 Solati, mæstæ constantia gaudia reddent.
 Iste Puer (cujus tunc jusserat esse Parentem
 Austriadem, inque sinum demisit perleve pondus)
 Iste puer virtute Jovis formatus, Avorum
 Æquabit laudes, victor discurret in orbe
 Viribus Herculeis. Non huic impune resistet
 Armatus quisquam, licet armis cinctus Achillis.
 Augebit Patriæ lauros novus iste Camillus
 Austriacus, longique dabit finem iste doloris.
 (Parve Puer ! quantas parvo spes corpore præ-
 bes !)

Interea Hunniadis longum experiere favorem
 Assidui comitis flammæ per & arma futuri ;
 Dividet iste suum tecum roburque, virumque.
 His ubi permulsi mærentia pectora Natæ ;

Au-

Austria læta, Patrem præsentem Carole! clamat,
Carole! præsidium, nostrique medella doloris.
Huc ades! (imotos extendere visa lacertos,
Atque petens corpus vacuas amplectitur auras)
Huc ades! & Natam complexu stringito. At ille:
Nata vale, dicens, abiit velut umbra per auras.
Ingemit illa tacens, lachrymas quoque fundere
veras

Visa fuit, clamâtque, mane, non substrahe vultus
Austriadi, suprema dies, qua te alloquor, hæc est.
Quid fugis innocuam? quis te metus arcet a-
mantis

Complexu? Libyco non sum nutrita ferarum
Lacte, nec immitis Boreæ prognata sub antris,
Non tigridum dedit atroces Hircania mores.
Austria sum, tua sum, Divûm decus, atque vo-
luptas.

Territa ad hæc & voce sua, fletûque Puelli
Excussit somnum, lethæasque ablegat in umbras.
Excita, conspexit pendentis ab ubere Nati,
Et liquidos Matris mores pleno ore bibentis
Optatos multum vultus: ora admovet ori
Illius, atque genis roseis repetita ferebat
Oscula, nunc fronti, teneris nunc basia palmis
Fixa sonant, nunc blanditiis puerilibus arcet
Vagitum, & lachrymas, nunc sic affata Puellum
Incipe Parve Puer risu recreare dolentem (est:
Matrem, te populi, te tot suspiria gentis
Austriacæ, crebris te Templâ calentia votis
Hactenus haud poterant tardis educere fatis.

Nunc

Nunc te surda diu, & precibus clamata dederunt
Sydera, tu longum Patriæ solabere luctum.
Ad populum conversa dein, laxavit habenas
Lætitiæ, & totum jubet ire in gaudia Regnum.
Et subito crepuit festivis ignibus æther,
Prospera luciferis testantibus omina nimbis.
Et strepuere tubæ, sonuit nemus omne canoris
Vocibus, & docto plaudebant pollice ludi.
Pro lituis citharæ, pro rauco, cymbala, cornu
Suavè sonant, lætis Mavortia signa virescunt
Frondebis, & mediis epulatur miles in armis.
Attica Regales ornant bellaria mensas
Jucundò distincta merò: fert gratia flores
Spargendos teneri per parvula strata Puelli.
Najades aurato prætexunt gramine fontes:
Nectareis alii tingunt cunabula succis:
Purpureas alii Regalia munera vestes
Insternunt, propiusque locant cum veste tiaram.
Pars tenera gaudet Myrto vestire cubile
Pars flammis Arabum fumantes urit odores.
Plurima Vulcanus natali lumina nocte
Accendit, multoque hærentem parjete Zeuxin
Festiva (visu jucundum) luce colorat:
Sydereum in terras cælum migrasse putares.
Austria divitias, seu quas de Bisthone fracto,
Sarmatibusve tulit Leopoldus, seu diuturna
Pace dedit Carolus, cumulum congeffit in unum,
Et Nati cunctas Pueri consecrat honori.
Tum clamor sequitur, plausus, lætæque canen-
tum

Voces: JOSEPHUM sic fœmina, virque salutat:
 Salve Magne Puer! Proles germana Tonantis,
 Delicium populi, spes Regni, Gloria Matris,
 Namque tibi ignaros cinget diadema capillos.
 Moldava te cupiet, tibi se substernet & amplus
 Ister, & assiduo turbatus Marte Tibiscus.
 Robur Alexander, tribuat Fortuna triumphos.
 Dent annos Superi, lauros Bellona propinet:
 Victrices Aquilæ te vasta per æquora, pèrque
 Orbem utrumq; vehant, tollant ad sydera famam.

§. IV.

*Interea Juno, & Pallas vastatis agris,
 Viennæ appropinquant. Austria cum po-
 pulo territa ab Hunniade auxilium postulat,
 & impetrat, concurrentibus magnò numero
 in arma Hungaris.*

TAlia dum peragunt: totas cum Pallade Juno
 Iras effundit, pleno grassata furore (tos
 In populos, urbésque simul. Velut amnis aper-
 Triste metit campos, proprium dum vortice va-
 sto

Perfringens alveûm, per florida rura vagatur:
 Aut veluti, ventis postes cum pandit ahenos
 Æolus, infremuit Boreas, & turbine cæco
 In pelago campis, sylvis fera prælia miscet,
 prosternitque solò turres; Sic ebria Juno
 Æstu Mavortis, cum Pallade fertur in oras
 Austriacas, populata domos, populata Deorum
 Ædes.

Ædes. Succumbunt urbes; exusta fatiscunt
Oppida; prata gemunt, tragicos experta furores
Belli, dum sonipes hostilis calcat aristas.
Raptantur passim vincti cum prole Parentes,
Cum famulis Domini, cum turbis, Mystra, pro-
fanis.

Semineces alii mœrent; cum sanguine plures
Effundunt animam: plorant Matresque Nurúsq;
Nec profunt lacrymæ: solùm est fugisse saluti.
Marta terribiles emittunt æra boatus
Ingentes testata iras, cladémque futuram.
Ferreæ sulphureas calido vomit ore favillas
Fistula, plumbosas jaculata neces, jaculata
Vulnera; clarescunt nitratis ignibus auræ.
Denique vicinis armis Augusta Viennæ
Regia, sueta pati ferrum, bis nescia vinci
Cæsaribus regnata Domus, conterrita cernit
Non longè fulgere faces, sua tecta petentes.
Austria tum sobolis natalia gaudia rumpens
Prospicit, & totis clypeatas surgere campis
Cernebat mortes, tempestatémque moveri
Sanguineam, tectisque suis incumbere nubem
Sulphuream fumi; telorum stridere nimbos
Audiit in pratis, & Marte tonante per auras,
Tristia flammatis clarescere nubila rimis.
Tunc longo gemitu mentem confessa tenellam
Obstupuit, cecidere animi, formidine pectus
Frigescit subitâ, totos hyems occupat artus:
Obriguere comæ, sanguis discessit ab ore:
Nec mens officium, nec lingua manusque vale-
bant

Ad-

Adimplere suum: lachrymas absorbit horror;
Haud aliter, quàm si telis afflata coruscis
Viveret exanguis, nec vitæ conscia pigræ.
Et subito totâ dolor ingens ejulat urbe,
Lamentis, gemitûque fremunt ululata querellis
Tecta domûm, resonat magnis clamoribus aër.
Templa calent precibus, renovant sua vota vi-
rique,

Matresque, & magno moerent stupefacta tumultu
Atria: pallescit, qui multus in urbe superbit
Mentor, & antiquus Zeuxis viduandus honore.
Fœmina plena metu, totam lymphata per urbem
Discurrit lacrymans, ululans, & pectora plan-
gens;

Quò fugiat, nescit; redit, atque in limine portæ
Consistit clamans: ô Patria! Diique Penates!
Quos patimur casus? quando, aut quis fortis ini-
quæ

Finis erit? quis nos tam sævo turbine belli,
Et solvet lacrymis? heu! quæ nos fata manebunt?
Talia dicentem sequitur clamorque virorum
Armorûmque fragor: miles sua signa secutus
Excubat assiduò, & triplici stans ordine, crebrâ
Arma manu versat: defendere mœnia cives
Undique concurrunt: ipsæ sua Barbica Musæ
Linquunt, & teneras armant in prælia dextras.
Pars populi abjectis nîl sperans territa in armis,
In currum componit opes velox, & ab urbe,
Quâ via facta, fugit peregrinas visere terras.
Accurrunt alii ex agris, inque urbe salutem

Quæ. A

Quærunt, & tali fugientes voce morantur:
 Quò fugitis cives? ecquas properatis in oras?
 Quam patriam petitis? quæ vos nova tecta manebunt?

Degeneres Nati pedibus ne fidite vestris,
 Sed revocate gradum, & Patriæ succurrite pressæ.
 Nempe fuit rerum facies mœstissima in urbe;
 Qualis erat fractis Carthagine mænibus, hoste
 In populum verso: vel dum fatalis Epeus
 Milite concluso fœtus, per mænia Trojam
 Ingressus victor, mediâque illapsus in urbem
 Fallaci ventre effudit magno impete bellum,
 Et subitò victrix, Templorum, pèrque domorum
 Tecta simul, sinè lege, atque ordine flamma currebat.

Interea Austriadi rigidi sedere capilli,
 Et pavor ex animo cessit. Miratur inermem
 Dextram. Quid faciat toto circumdata Marte?
 Hunniades spes una subit mentem. Parat ergo
 Protinus ire, ab eo pactam latura medellam.
 Accurrunt Procerum, famulorum turba suorum,
 Atque curule parant ebur. Hi Regalia sumi
 Sceptra jubent; illi diademate tempora cingi.
 Adsunt & famulæ Dominam vestire paratæ,
 Pallentes vultus sparsosque ornare capillos.
 Illa negat comi, Cypria nive tempora tingi
 Non patitur, nec avet per colla undare smaragdos,
 Non sinit ardentes per tempora currere gemmas:
 Non Titanis equos, rutilo non axe quadrigas
 Auroræ scandit; verum mæstæ exulis instar,
 Aut

Aut Cereris toto quærentis in orbe puellam,
Velato vultu, sparsoque per æra crine
Danubii per terga volat. Vexere carinam
Nymphæ, queis Hunni citius vento attigit oras,
Et simul Hungariæ petit alta palatia Regum.
Non jam qualis erat, cum primum hoc calle vo-
labat;

Sed lento gressu lacrymisque per ora refusis,
Exesisque genis macie, nudisque lacertis.
Hunniades subito Divæ sua testa petenti
Occurrit, sic mœrentem prior ipse salutans:
Salve Diva potens terræ, lectissima Regum
Austria! quo te mæsta pedes? quis corpore
squallor,

Et pavor ore sedet? quo pristina forma recessit?
Poscis opem nostram? promptus, quocunque vo-
câris,

Per ferrum, flammamque simul, per vulnera cur-
ram.

Austria tunc tristi gemitu testata dolorem,
Terque suum feriens pectus, sic orsa querellam
est:

Heu mihi! quæ patior? gentis quo prisca pote-
stas

Austriacæ recidit, quo pristina gloria lapsa est?
Quæ quondam terras domui, victasque catenis,
Ante triumphantis jussi procedere turmæ
Currus, & victrix solem per utrumque cucurri:
Cum regnis quæ sceptrâ dabam, mundoque fere-
bam

Leges, quam victæ gentes sensere benignam;
 Undique ferratis circumvallata sariis
 Jam premor: innumeri pavidis cervicibus enses
 Impendent: totis Patriæ grassatur in agris
 Sulphureus turbo cum bustis funera miscens.
 In nostram cædem cum Pallade perfida Juno
 Conjurata venit populorum examine magno,
 Qui Rhodanum, Rhœnūque bibunt, Albisque
 pererrant

Et Bregalæ littus: totas Germania vires
 In caput immittit nostrum, mucrone secundo
 Cum campis urbes quatiens, & funera ducens.
 Tot signis, heu! una petor! tela omnia nobis
 Exitium minitata, volant: prope mænia jam jam
 Castra jacent, validò Martem vix arceo murò.
 Proh funesta rei facies! proh tristia fata!
 Heu quid agam? nulla subitos compefcere flu-
 ctus

Arte queo, tanto succumbam victa furori.
 Hunniades! spes una mihi, tutissima pressis
 Arx rebus, portus pereuntis, & anchora! te per
 Fida precor pacis, queis arte neſtimur ambo,
 Vincula, per Patriæ regale jubar, per Avorum
 Virtutem, & manes, tantis succurre periclis,
 Eripe me telis, hostilem siste furorem.
 Cum precibus lacrymas, cum supplice tendo
 Voce manus, succurre malis, protende ruenti
 Dextram, quos dederas; per te servantur ho-
 nores.

Austriaci sis Orbis Atlas, virtute tuorum.

Hunc

Hunc fulci armorum: Cunctis tu sufficis unus
 Quæ nos fortè premunt, armis: te, prælia viso
 Fortunata cadent: virtus languescet in hoste,
 Te pugnante, tuis toties jam fracta lacertis.
 Est mihi nota fides tua, notum est robur in ar-
 mis,

Qui totum latè complex terroribus orbem.
 Nam (comperta loquor) sine te quæ præliageffi
 Felix? quas retuli te non pugnante coronas?
 Barbara seu fregi bellacis cornua Lunæ,
 Seu retuli crebros alia de gente triumphos;
 Te sudante tuli. Jam etiam ridebo feroces
 Te pugnante minas hostiûm, licet ipse Typhæus
 Ætnæa de se projecta mole resurgat,
 Enceladique furor, rabidis stimulatus Erinis
 Tædis in nostram toto ruat impete cædem.
 Auxilium si ferre negas, spes nulla salutis,
 Nil nisi cuncta juvat longo confundere luctu.
 Ergo, precor, me redde mihi, gravibusque me-
 dere

Fortunæ vicibus, cunctæ tua facta loquentur
 Terræ: nulla tuam sat commendare valebunt
 Sæcula virtutem, nec edax delere vetustas,
 Plurima sed ducent æterni in tempora Fasti.
 Trans te fama vehet Tanaim trans Tethyos aras,
 Indorumque plagas, Atlanteumque cacumen.
 Atque ego, dum nostris Ister volvetur in agris,
 Patria dum vernas cantabit alauda querellas;
 Numquam grata tuas, cessabo dicere laudes.
 Posteritas te nostra canet, serique nepotes

Te Patrem dicent Patrum, Patriæque Camillum,
 Ergo age, si qua tibi est pietas, si prisca tuorum
 Infedit virtus animo, si gloria regni,
 Et nostri te tangit amor, lacrymæque Puelli
 Quem manibus teneo; fer opem. Sic fata, re-
 fusis

Obruitur subitò lachrymis, nec plura precatur.
 Hunnus ad hæc pedibus percussus térque qua-
 tèque

Tellurem, & clypeò pectus, proh perfida, clamat,
 Pectora! Mactè animò, manantnm absterge do-
 lorem

Ex oculis Regina tuis, in vota benignum
 Experiere Hunnum. Non hausi flumina Lethes
 Ut blim meminisse tui, presamque tueri.
 Nam prius Arctoas sol declinabit ad oras,
 Ortus & Hesperiiis, Eois occidet undis;
 Quàm patiar nostros unquam tibi deesse favores.
 Martia tela manûs (lunatum corripit ensen)
 Tela manûs, Patriumque Deum, Manesque Pa-
 ternos

Contestor, meritas hostis me vindice pænas
 Sentiet, aut nostrum potabunt arma cruorem.
 Nullum discrimen pro te tentare recuso:
 Non æstum frigusve pati, non dura viarum,
 Non syrtes scopulos. Madida seu Plejade cæ-
 lum,

Sive tonet misso per nubila Jupiter igne,
 Ibo: per Libyæ pro te deserta vagabor,
 Herculeasque vias: Boream tentabo Notumque.

Ira-

Irat si terga maris , si littora Nili
Crescentis calcare jubes , Thulemque remotam
Armis scrutari ; Patriam post terga relinquam
Latus , & extremi peragrabo Gangis arenas.
Quo me cunque loco cupis esse , ibi castra lo-
cabo ,

Omnis erit , quò jussa ferent , mihi Patria , tellus ,
Et lucrum pro te cum sanguine fundere vitam.
Interea Patrios repetas recreata Penates
Austria , dum totis accurram viribus ipse.
Mavors Hunniadùm robur , bellique potestas !
Seu te natalis Rhodope , seu nubifer Hæmus ,
Seu glacialis Athos , seu te tenet ultima tellus ,
Nunc votis accurre meis , accingere mecum ,
Austriademque meam magnis defende periculis.
Dixit : & ligeram celeres famam ire per auras ,
Et lituos inflare jubet , Martemque ciere ,
Feralique viros in bella accendere cantu.

Illa volans , superansque citos per nubila ventos ,
Arma viri ! arma viri ! clamat , socias venit hostis
In terras , Dominam defendere currite vestram.
Ut sonuere tubæ , subito seges horrida ferri
Hungaricis surgit campis , dant arma fragorem ,
Martius Astra ferit clamor , dum finibus omnes
Accurrere suis. Doctos studiosus amores ,
Dametas pecudes , sua linquit aratra colonus ,
Delicias alii. Patres cum Coniuge prolem
Jucundi relinquunt. & Martia signa sequuntur.
Pro sudibus jaculum , clypeum pro vomere su-
munt

Et fidum lateri quisquis superinduit ensem.
Qui modò vel Panos fuerant Cererisve clientes,
Quique priùs non tela dabant, non arma ferabant,
Hos subito Martis pugiles mirabere factos,
Sugere si nescis Hunnos cum lacte Gradivum.
Defunt arma viris: plenos rubiginis enses
Pars acuit, pars artifices sudare Cyclopes
In nova tela facit, jubet acres ensibus iras
Addi. Alii celeres scandunt in vota caballos;
Ast alii bene confisi pedibus per apertos
Armati gradiuntur agros, & praelia poscunt.
Non ætas quemquam, vacui nec viribus artus,
Non illustre genus, nec opes, nec forma mo-
ratur.

Præ natis patres, nati præ patribus arma
Poscunt, atque pio præbent certamine mundo
Virtutis specimen. Matres, quas sexus ad arma
Mollior haud habiles fecit, sortem doluere,
Et piguit non esse viros, segnésque maritos
In bellum stimulant, & idonea tela ministrant:
In votis adeò bellum est, & signa moveri
Accelerant adeò. Patrio sub milite tellus
Multa latet; tanto concurrunt agmine cives.
Has ego non lectas acies, sed vomere Cadmi
Prognatos tellure duces, & dente draconis
Tam subito factos, in bella volare putarem;
Hungara nî virtus, majus, quod jactet, haberet,
Hunniadas (sic fama docet) Mavorte creatos,
Atque ideò si fata ferant, in bella paratos.

§. V.

*Juno, & Pallas ab armato in auxilium
Austriadis Hunniade, male sibi metuentes,
eum in suas contra Austriadem partes ne-
quicquam invitant. Quare ejus adventum,
impetrata ab Æolo rigida hyeme, & à Pan-
dora lue pestifera impedire satagunt; qui-
bus tamen nihil obstantibus Hunniades pro-
ficiscitur.*

ERgo ubi pervenit sævæ Junonis ad aures
Hunniadis ventura cohors, latura levamen
Austriadi; subito corpus percussa tremore
Quid faciat, quæve adversos infringeret arte
Conatus, nescit: non vana pericula terrent,
Urget & Hunniadis bene nota manus. Jubet
ergo

Acciri Superûm Famulum, mandatæque promit:
Perge Atlantiades, auras proscinde volatu
Hunniadi mea verba ferens, & talia fare:
Hunniades salve, Juno te poscit amicum,
Et belli focium: sumptis defendere noli
Armis Austriadem; res est temeraria, contra
Torrentem armorum non magno robore niti,
Communemque, tuis defendere viribus, hostem
Europæ; nec enim una duos necat ursa leones.
Abjice tela manu, vel nostris jungito votis
Vires. Nunc tempus Patrii producere Regni
Fines, conatum victoria certa sequetur,
Junonisque favor, cunctorum gratia Divûm.

Vix hæc fata fuit; Caduceus adstitit oris
 Hungaricis, & iussa facit. Non audiit Hunnus
 Consilium, vocemque Deæ; sententia mente
 Certa sedet, socios nunquam violare Penates;
 At bene, promissam, pressis afferre, medellam.
 Nempe nihil potuit sanctæ nocuisse quieti.
 Tum non speratam Juno indignata repulsam,
 Consilii que expers ventorum claustra penetrat,
 Talibus Hippotadi verbis, precibusque locuta:
 Æole, si qua tum nostri reverentia tangit
 Imperium, pietasque movet, non sperne pre-
 cantem.

Gens invisâ mihi, quia longô cognita bellô,
 Hunniadæ rabidis in nos convertere dextris
 Arma parant. Horum temeraria cæpta retunde
 Audacesque animos, emittens carcere ventos,
 Brumali cunctos qui claudant frigore calles.
 Munere pro tanto te plurima dona manebunt.
 Æolus ergo Deæ nil vota precésque moratus,
 Æratos pandit postes, & vincla resolvit
 Ventis. Hungaricas irato murmure terras
 Unâ Eurûsque Notûsque petunt: toto æthere
 mugit

Flamine Ripheo tumidus Boreas, & amictu
 Canenti rigidus, dorsum brumalibus alis
 Indutus, vultûque ferox, & crine gelato
 Hispidus, hyberno duratus marmore pectus
 Grandineas vomit ore minas, gelidóque volatu
 Aëreum cogens in nubila frigida cælum,
 Funestam totis hyemem conflavit in arvis.

Hy-

Hybernis subito repletur floribus arbor :
Flumina durefcunt glaciali marmore curfus
Frænante undarum: niveo altum confita tellus
Pulvere canefcit: rigidi ftant frigore fontes,
Et via nulla patet gelidis conclufa catenis.

Pallas ad hæc votis Pandorâ jungit iniquis.
Ifta fuam pandens effuffo pixida virus,
Vitale Hungariæ cælum corrumpit, & urbes
Exhaurit populis, viduat quoque rura colonis.
Non parcit juveni, cum milite fternit inermem,
Cum Natis patres. Mater miratur in ulnis
Extingui prolem vegetam, dùmque ipfa repen-
tem

Miratur mortem, subito cum funere nati
Funus & ipfa cadit. Serpit lethale venenum,
Et plures fternit furdâ mors pallida falce,
Mefle cadavera complens campôsque viâsque,
Et fylvas; tumulo vix tellus fufficit omnis.
Linquttur in viduos, charo finè conjuge, conjux
Annos, & mœrent exangui fratre fiores,
Vinâque Thefeis folvuntur pectora vinclis.
Nunc natos mater, deflent nunc pignora patrem,
Pofcit & amiffæ querulis vagitibus infans
Matris opem, & vacui deflent fua tefta Penates:
Auditur gemitus, lacrymæq; & verba dolentum,
Quocunq; afpicias, nihil eft, nifi mortis imago.
Sævior hac peftis ftygiiis non exiit undis;
Mitior illa fuit, quæ Laomedonta premebat,
Cum fibi mercedem punivit Apollo negatam.
Japetionidem quæ preffit, magna putata eft;

At

At minor est ista, quæ te premit Hungara tellus.
Hungaria! ah tanti campusque scopusque fu-
roris! (cautes,

Hæc mala, quæ duras poterant perfringere
Si mollem gentem tentassent, victa fuisset.
Ferreæ sed virtus Hunnorum, & nescia flecti,
Funereas, gelidasque moras rumpit. Nihil illos
Proposito removet: non mons, nivibusque pro-
fundæ

Valles, & sylvæ, non horrida mortis imago,
Ventorumque furor. Per lubrica frigora cur-
runt,

Pérque cadavereos montes, Istrique gelata
Terga ruunt celeres, & Martis ab igne calentes
Nudata Arctois opponunt pectora flabris.

Festinant adeò sociis succurrere Regnis,
Cum Duce quisque suo Pisonia tecta petentes,
In quibus armati cumulum glomerantur in unum,
Inque aciem positi, longo stant ordine, sicque,
In medio pedites, equites alis in utrisque
Expectare Ducis mandata suprema jubentur.

§. VI.

*Hunniades suum lustrat ad Posonium exer-
citum, & verbis suis bene animatum in Au-
striam ducit, à qua fausta acclamatione ac-
cipitur.*

Hunniades venit ergo suas lustrare cohortes
Ore gravis, vultuque minax, atque horri-
dus armis, Au-

Audaci subnixus equo, cui fronte jubarum
Ludit honos, ardent oculi, ferit ungula terram
Sessoris testata iram, Dominique furorem.
Ipsum Mavortem Xantho sedisse putares;
Sunt adeò totis effusæ vultibus iræ.

Ut stetit ante suos, circum pedites, equitèsque
Ter volitans dignas cernit Ductore cohortes.
Tum vox cuncta virùm siluit, bellique tumultus,
Dum sic Hunniades elata voce locutus,
Pugnandi cupidis animos simul addit & iras:
Magnanimi belli pugiles, cupidique cruoris,
Digni Marte viri, crebrisque exercita pugnīs
Pectora, Bellonæ nunquam frangenda labore,
Et clypeò Arctòas arcere asueta pruinas,
Ardores, nimbósque pati, cælo sub aperto
Hybernare. Hilares, cum Martia buccina stridet,
Membræque sanguineo bene docti pingere ferrò:
Tunc magè constantes animò, cum tempora cir-
cum

Plumbea fata volant: queis frontem, & pecto-
ra findi

Ludus, & amissos decus est narrare lacertos.
Vos, inquam, socii virtutem ostendite vestram,
Nunc furor in mentem, totæ revocentur in artus
Vires, & validas armate in prælia dexteras.
Hungara quid possit virtus, quidve arma, docete.
Non ego vos stimulis cogam, quos zelus in arma
Abripit, ac ultro justas ardetis in iras.

Non vobis bellum septem super ostia Nili,
Non in Mænaliis nunc castra locabitis umbris

Ar-

Arcadiæ, non Threicias curretis in oras,
Finibus in nostris, Patriæque in parte videtis
Horrida bella geri. Populi, quos Albis, & Oe-
nus,
Quos Rhodanus, quos Rhenus alit, simul agmi-
ne magno
Austriadi vexilla movent, & fœdera rumpunt
Fallaces. Tantam vestris imponite belli
Molem humeris, uno tot gentes cædite bello,
Gentes, quæ vestro toties rubuère sub ense,
Et vinci didicere. Nihil vos terreat hostis
Copia, nam virtus palmas laurósque ministrat,
Non numerus; totum rugitus sæpe leonis
Concussit terrore nemus, turbamque ferarum
In sua deposito, conjecerat antra, furore.
Nil moveant tanti manifesta pericla laboris,
Majores veniunt post ardua bella triumphi.
Maestè animo socii! seu Mars, seu fulminet æther
Seu fatale pluat bellicrepa fistula plumbum,
Dura perenne decus pariunt, crescente labore
Crescit honor, gravibus succedit gloria fatis;
Alciden faciunt sexcenta pericula magnum.
Ite ergo, vastate solum, prosternite turre;
Oppida cum populis, altis cum montibus urbes
Victrici calcate simul pede; ducite victos
Amnes, & Rhodano sua frangite cornua; vester
Sit Rhenus, robur timeat vestrum Albis, &
Oenus.
Ira modum superet, concidite more leonum
Hostiles acies, hebetetur in ossibus ensis,
Et

Et pudeat non sanguineo mucrone redire.
Si desint enses, opponite corpora telis,
Vulnus erit decori, pulchrum inter funera cerni.
Si ferrô caditis belli, tum Patria tellus
Heroum fœcunda parens nova pignora gignet,
Quæ vestras ferrô cupiant ulciscier umbras.
Ite, inquam, focii vestri comes ibo pericli,
Atque laboris ero socius, solatia mœstis
Æquali sudore ferens. Si scandere collem
Fata jubent; ego primus ero: si cædere sylvam
Sors tulerit; non me primùm refecare pudebit
Obstantes umbras: si stagna vadanda paludum,
Scindendique natatu amnes; meus ante pericla
Tentabit sonipes: ferrô si cominus hostis
Impugnandus erit; certamen primus inibo.
Nunc peditem pedes in medias comitabor arenas,
Nunc eques hostilem statione movebo cohortem.

Talibus Hunniades dum dictis urget in iras
Bellaces Hunnorum animos, fremuère manipuli,
Quantùm non tumido luctantes æquore venti,
Quantùm non madido concussa Ceraunia Cauro,
Quantùm non primis furit orba leæna catellis.
Cornipedes ipsi furias, irasque sedentùm
Induti, magnis pulsant hinnitibus auras,
Ore terunt frænum, pede cursum, & prælia po-
Vicerunt, si tunc acies commissæ fuisset, (scunt.
Stratâque præcipiti calcârunt funera cursu,
Nec tantas hodie fleret Germania clades.
Illa dies poterat magnas prævertere gentis

Cædes, & longi causas auferre doloris;
 Prælia si tantis animis tentata fuissent,
 Ut sonuere tubæ, Patriisque e finibus ire
 Hunniades iussisset; equis sua fræna remittunt,
 Quis dederant ferrata citum calcaria cursum,
 Et faciles natura pedes, & Pegasus alas.
 Præcurrunt ergo celeres, & corpore scindunt
 Aëra, nec pedibus terram, nec subdita tangunt
 Gramina; quin ipsas prævertunt cursibus auras.
 Carbasa non illos, non vela æquare valerent,
 Prævenitque sui adventûs præsentia famam.
 Non hos quisquam in bella viros, cædésque pu-
 taret

Currere, sed volvi volucrum super aëra nubem;
 Tam celeres, hilarésque ruunt, & voce canora
 Bella petunt; veluti ad mensas epulásque vo-
 larent

Regales. Adeò nil fata timent, nihil enses
 Hostiles, patria virtute, & robore freti.

Lentiùs his pedites animis sed alacribus in-
 stant

Armati triplici ferrô. Simulacra Gradivi (stant
 Progredi, & excisas ferri per tesqua viarum
 Sylvas, & totos campos e sede moveri
 Credas; tam grandi numero, tantæque feruntur
 Mole, refulgentes armorum luce cohortes.
 Arma strepunt humeris, resonat nemus omne,
 viæque

Horrendo clamore virûm, clangore turbarum.
 Nec mora, quas summis votis, animisque pete-
 bant,

Au-

Austriacas tenuere plagas, vicina Viennæ
Rura. Hic explicuit cuneos acies, & amictu
Splendida Mavortis campos, & sydera pingit
Multicolore viro, ferrique nitore tremendo,
Jucundusque fuit metus, atque timenda volu-
ptas

Cernenti. Tanta est Majestas mixta decori.
Pars etenim chlamydem fulvâ circumdata lim-
bâ

Vertitur in gyros, humeros undante galero,
Et geminâ lætûm saliente in pectore lorâ.
Pars tigrides induta, comas, frontemque co-
ronat

Hirsutis galeis, ipso testatur amictu
Audaces in bella animos, hostilis avarum
Sanguinis Hunniaco latitare in corde leonem.
Hinc hostilè tremunt pennatæ in vertice cristæ:
Fluctuat hic tremulus ferratis anguibus ær.
Suavè videre viros fuerat, quæis pectore fixa
Nobilitas sedit, ferratæ è corpore longum
Pendebant mortes, Mavors diffusus in ore,
Nubésque irarum, crinitaque gloria vultûs
In conos detorta duos, super ora fluebat:
Digna viris facies tractantibus arma. Putares
Eise duces totidem, quot stabant corpora cam-
pô,

Præstabat cunctos præstantior omnibus unus.
Hunniades sic præsentem prior ipse salutans
Austriadem: En adsum nostrum stipante corona
Militiæ latus, auxilium laturus opemque.

Austria sic contrà : Salve, miserate dolorem
Hunniades nostrum ! qua te nunc laude celebrem,

Et quas persolvam grates, qui pene cadentem
Sustentas humeris, & amico robore fulcis ?

Te Superi misère mihi, dum flebile fatis

Adversis jactata premor : ceu nota carinam
Sydera delectant, subitis dum rapta procellis
Icitur, & tutum suspirat naufraga portum.

Non ego Scipiadas, Gallorum flagra Camillos
Præ meritis celebrare tuis, & laudibus ausim,
Atque ideo nostris semper celebrabere terris.

Hæc fata:extensis Hunnum complectitur ulnis.

Totis tunc aderat tectis effusa juvenus,
Accurrere viri, pueri, matrèsque nurúsque

Spectandi studiò, festiva voce canendo

Hunniadem, & socios : Ades, ô solata dolorem

Nostrum invicta cohors ! Patriæ spes maxima
nostræ

Una salus ! cui summa rei, cui credita nostrum
Cura fuit. Solvemur, io ! bellòque, metuque,
Vestro pro nobis currente in prælia ferrò.

Adventu vestro sylvæ lætantur, & agri,

Et toto se se diffundunt gaudia regno.

Solatur natos cunctorum oblita malorum

Læta parens, cunctis discedit pallor ab ore :

Sole velut densæ fugiunt oriente tenebræ,

Inque lupi rapidis lætatur dentibus agna,

Dum charam pastor festinat tollere prædam.

Nam vestris armis Junonis fracta potestas,

Pal-

Palladiûsque furor cedit, fortuna redibit
 Urbibus Austriacis longum latura vigorem.
 Felix tantorum genitrix fœcunda virorum
 Tellus! ite, precor, mœstis nos solvite vin-
 clis:

Ite bonis avibus, Superi pia cæpta coronent
 Eventu læto, vireat post prælia laurus.

§. ULTIMUS

*Juno Hunniadis adventu territa relicta
 Austriâ ejus Natam Bobemiam totis viribus
 Palladi juncta aggreditur. Sequitur Hun-
 niades, crebrisque velitationibus conatum
 eorum infringit. Denique abstracta à Ju-
 none Pallade in Austriæ partes, Illustrissimo
 CZIRAKY sanguine suam Austriæ fidelitatem
 testatur, & firmat.*

ERgo locò movit Junonia castra petendo
 Hunniades, aciesque virûm: præcessit e-
 untes

Formido cum fratre metu, sociatus utrique
 Pallor, & exanguis cæcis armata pharetris
 Mors, omnes circum populos terrore replendo.
 Atque ubi jam multum medius decrescere cam-
 pus

Inter utramque aciem cæpit; miratur Jūno
 Tot subitos pedites, equitum tot territa turmis
 Pallet, jamque piget cæpti, ferroque petita
 Austriadis, subeunt incauti tædia belli.